
IX. H O O F D D E E L

Van de Waffchingen, Gorgeldranken, Inwerpfels enz.

AQUA ALUMINOSA BATEANA.

*Aluin Water van Bates.
Lond.*

NEEM van

Aluin,
Witte Vitriool, van elks een half ounce;
Water, twee pinten.

Kook de Zouten in het Water, tot datze ontbonden zyn, laat de ontbinding bezinken, en kleins ze daar na door papier.

BATES ordonneert het zout eerst tot poeder te maaken en over het vuur te smelten; maar dit is een onnoodige moeite, om dat de smelting alleen de wateragtige deelen uitdampst, die naderhand wederom hersteld worden, als men het water daar by doet. Dit Vogt wordt gebruikt om zweeren en wonden te zuiveren en te heelen; en om uitslag van de huid wech te neemen, door het deel heet met het zelve te betten, drie of viermaal daags. Somtyds wordt het ook als een Oogwatertje gebruikt; en als een inwerpfel in de Zaaddruipinge en den witten Vloed, als die niet met vergifigheid verzeld zyn.

AQUA ALUMINOSA.

*Aluin Water.
Edinb.*

(a) *Mercurius sublimatus corrosivus.* (b) *Plantage.*

Neem van

Invreetend opgeheven Kwikzilver (a),
Aluin, van elks twee drachma's;
Water, twee pinten.

Laat het Sublumaat en de Aluin tot poeder gevreeven worden, en in een glazen vat gekookt, tot dat het water half verwaasfemd is; laat het Vogt dan staan bezinken, en giet het klaar van den droeffem af.

Dit is van *Fallopia* overgenomen, met verwisseling van Rooze- en Weegbree (b) Waters voor gemeen water, welk even goed tot het oogmerk is. Het Saamenmengfel is voornaamelyk geschikt voor puiften en zweeren van de huid.

AQUA SAPPHIRINA.

*Sapphier kleur Water.
Lond.*

Neem van

Kalkwater, een pint;
Ammoniac Zout, een drachma.

Laat het te saamen in een koperen vat staan, of in een ander met eenige platen koper, tot dat het vogt eene Sapphier kleur verkrygt.

Edinb.

Neem van

Kalkwater, nieuwlings gemaakt, een pint;
Ammoniac Zout, twee drachma's.

Ont-

Ontbind het Zout in het Kalkwater, en laat de ontbinding in een geelkoperen vat staan, tot dat ze eene blaauwe kleur verkreegen heeft.

Dit Water is thans vry veel in gebruik, als een afvagend middel in vuile hardnekkige zweeren; en om vlekken of vliezen op de Oogen wech te neemen. Het Koper doet meer tot deszelfs kleur dan tot deszelfs geneezende uitwerking; want de ontbondene hoeveelheid is ten uiterste gering.

AQUA VITRIOLICA CÆRULEA.

Blaauw Vitrioolwater.
Lond.

Neem van
Blaauwe Vitriool, drie oncen;
Aluin,
Sterken Geest (of Olie) van Vitriool, van
elks twee oncen;
Water, anderhalf pint.

Kook de Zouten in het Water, tot dat ze gesmolten zyn, doet 'er dan den zuuren Geest by, en kleins het mengfel door papier.

AQUA STYPTICA.

Bloedstempend Water.
Edinb.

Neem van
Blaauwe Vitriool,
Aluin, van elks drie oncen;
Water, twee pinten.

Kook het tot dat de Zouten ontbonden zyn, kleins dan het Vogt, en doet 'er twee drachma's Olie van Vitriool by.

DEEZE Saamenmengfels worden gemaakt naar het Bloed-stempend middel, door *Sydenham* aangepreezen, om het bloeden uit den Neus en andere uitwendige bloedingen te stui-

(c) *Tutia.*
IV. DEEL.

AQUA VITRIOLICA CAMPHORATA.

Gekamferd Vitriool Water.
Lond.

Neem van
Witte Vitriool, een half once;
Kamfer, twee drachma's;
Kookend Water, twee pinten.

Meng het Saamen, op dat de Vitriool moge smelten, en kleins het vogt, na dat de droeffem bezonken is, door papier.

Dit is eene onprofytelyke wyze van Kamfer te behandelen; want het grootste deel van dezelve scheidt te gelyk met den droeffem der Vitriool af, en 'er blyft weinig van in het water hangen. Het COLLEGIE van *Edinburgh* hadt, in de voorgaande Uitgave hunner Apotheek, eene bereiding, onder den tytel van AQUA OPHTHALMICA (*Oogwater*), weinig van het bovenstaande verschillende, dan dat de hoeveelheid van het Water grooter was, en in de byvoeging van Oogniet en Bolus; in-mengfels, die 'er geheel geen nut aan kunnen doen, om dat ze in water niet kunnen ontbonden worden, en onder het staan, van het zelve bezinken. Daarom hebben zy, by de laatste overziening van hunne Apotheek, deeze bereiding tot de volgende eenvoudiger gedaante gebragt.

AQUA VITRIOLICA.

Vitriool Water.
Edinb.

Neem van
Witte Vitriool, twee drachma's;
Water, twee pinten.

Kook

Nnnn

Kook het tot dat de Vitriool ontbonden is, en kleins het vogt dan af.

WANNEER de Oogen wateragtig of ontstoken zyn, kunnen deeze ontbindingen van witte Vitriool met veel nut aangewend worden; de ligter ontsteekingen zullen dikwyls, zonder eenigen verderen bystand, voor dit Geneesmiddel wyken: in de heeviger, moeten Aderlaating en buikzuiverende middelen, voor derzelver gebruik, voorafgaan.

AQUA PHAGEDÆNICA.

Wech-eetend Water.
Edinb.

Neem van
Kalkwater, een pint;
Invreetend opgeheeven Kwikzilver, een half drachma.

Laat 'er eene Ontbinding van gemaakt worden.

Dit is ingericht om oude vuile zweeren te wasschen en te zuiveren, en het groeijen van sponsagtig vleesch te beletten. Tot de meeste oogmerken is het veel te sekerp om onverdund gebruikt te worden.

GARGARISMA ADSTRINGENS.

Saamentrekkende Gorgeldrank.

Neem van
Eiken Bast, een once;
Aluin, een drachma;
Honich van Roozen, een once;
Water, anderhalf pint.

Kook het Water met den Eiken Bast, tot zoo lang, dat het Vogt, als het gekleinsd wordt, slegs een pint bedraagt; waar by dan de Aluin en de Honich moet gedaan worden.

GARGARISMA COMMUNE.

Gemeene Gorgeldrank.

Neem van
Tinctuur van Roozen, een pint;
Honich van Roozen, twee oncen.

Meng het te saamen.

Of,

Neem van
Water, zes oncen;
Salpeter, een drachma;
Honich van Roozen, een once.

Meng het te saamen. Wanneer zuuren vereischt worden, moeten 'er veertig droppels van den slappen Geest van Vitriool by dit saamenmengsel gedaan worden.

GARGARISMA BETERGENS.

Afvaagende Gorgeldrank.

Neem van
Verzagtend Afkooksel, een pint;
Tinctuur van Myrrhe, een once;
Honich, anderhalf once.

Meng het te saamen.

GARGARISMA EMOLLIENS.

Verzagtende Gorgeldrank.

Neem van
Althea wortel, twee oncen;
Vygen, vier in getal;
Water, drie pinten.

Kook het tot dat een pint 'er van uitgewaasemd is, en kleins het vogt dan af.

DEEZE Vogten worden gebruikt, om den mond en de keel te spoelen; het eerste, als de deelen ten uiterste verslapt zyn; het twee en derde, als 'er zweeren zyn, die afgevaagd of de ontlasting van dik lymig speeksel moet bevorderd

derd worden; en het vierde, wanneer de mond droog, finagtende en styf is, om hem te bevogtigen en te verzagten. In sommige gevallen kunnen vlugge Geesten, met voordeel, by deeze soorte van bereidingen gevoegd worden. Dr. *Pringle* onderricht ons, dat hy weinig baat gevonden heeft, in de Keel-Ontsteeking, of vernauwinge van de Keel, by de gewoone Gorgel drankjes; dat zulken, die van eenen zuuren aart zyn, meer kwaad dan goed schynen te doen, door de ontlafsbuisjes van het speeksel en slym toe te trekken, en deeze vogten te verdikken; dat een Afkookfel van Vygen in Melk en water eene tegengestelde uitwerking schynen te hebben, byzonderlyk als 'er wat Geest van Ammoniac Zout bygedaan was, waar door het speeksel dunner werdt en de klieren overvloediger afscheidten; eene omstandigheid, die altoos veel tot de geneezing toebrengt.

ENEMA DE AMYLO.

Klisteer van Styffel.

Neem van

Gely van Styffel, vier oncen;
Lyn-Olie, een half once.

Smelt de Gely over een zagt vuur, en meng 'er dan de Olie in. Somtyds worden 'er veertig droppels vloeibaar Heulsap bygedaan.

ENEMA ANODYNUM, five OPIATUM.

Pynstillend, of heulsappig Klisteer.

Neem van

Treksel van Lynzaad, zes oncen;
Vloeibaar Heulsap (d), veertig droppels.

Of

Schaapen vleeschnat, vyf oncen;
Thebaïsch Uittreksel, drie greinen.

(d) *Laudanum liquidum.*

ENEMA ANTICOLICUM.

Klisteer tegen het Koliek.

Neem van

Gemeen Afkookfel, een half pint;
Heilig aftreksel (e), een once;
Gemeen Zout, een drachma;
Lyn-Olie, twee oncen.

Meng het te saamen.

ENEMA ADSTRINGENS.

Saamentrekkend Klisteer.

Neem van

Kalkwater, tien oncen;
Japoneesch Conserf, een half once.

Meng het te saamen tot een Klisteer, waar van de helft in eens moet ingespooten.

ENEMA ADSTRINGENS BALSAMICUM.

Balsmagtig saamentrekkend Klisteer.

Dit wordt gemaakt, door een half once van Locatelli's Balsam, in den dooijer van een Ey ontbonden, by het voorgaande te doen.

ENEMA COMMUNE.

Gemeen Klisteer.

Neem van

Gemeen Afkookfel, twaalf oncen;
Verzagtend Slikmiddel, een once;
Gemeen Zout, een half once;
Olyf-Olie, twee oncen.

Meng het te saamen.

ENEMA DOMESTICUM.

Huisklysteer.

Nann 2.

Neest

Neem van
Koeijemelk, een half pint;
Bruine Suiker,
Olyf-Olie, van elks een once.

Meng het te saamen.

ENEMA EMOLLIENS.

Verzagtend Klisfeer.

Neem van
Palm-Olie, anderhalf once;
Koeijemelk, een half pond.

Laat de Olie met den dooijer van een Ey geklopt worden, en doet 'er dan de Melk by.

ENEMA FOETIDUM.

Stinkend Klisfeer.

Neem van
Asfa foetida, twee drachma's;
Wynruit,
Zevenboom, van elks een half once;
Olyf-Olie, een once;
Olie van Barnsteen, een half drachma;
Water, anderhalf pint.

Kook het Water met de Wynruit, en Zevenboom, tot dat 'er een half pint van verwaasfemd is; kleins het overblyvend Afkookfel dan af; en meng de stinkende Gom en Oliën daar mede. De helft van de voorgeschreevene hoeveelheid, moet in eene reis ingespoeten worden.

ENEMA PURGANS.

Buikzuiverend Klisfeer.

Neem van
Gemeen Afkookfel, een half pint;
Witte Zeep, een once;
Siroop van Hartsdoorn, anderhalf once.

Meng het te saamen.

ENEMA TEREBINTHINATUM.

Terpentyn Klisfeer.

Neem van
Gemeen Afkookfel, tien oncen;
Veneetsche Terpentyn (in den dooijer van een Ey ontbonden) een half once;
Lyn-Olie, een once.

Meng het te saamen.

DE Gebruiken deezer Saamenmengfels zyn uit derzelver tytels genoeg te zien. De Styffel-pynstillende, verzagtende, en saamen-trekkende Klystereen, worden in Roodeloo- pen en andere Buikloopen gebruikt, om de spanning der Darmen te versterken, om ze tegen het afbyten door de scherpe vog- ten te beschermen, derzelver verzweringen te heelen, en de pynen, die deeze onge- makken verzellen, te verzagten. Het Ter- pentyn Klisfeer wordt in Graveelziekten in- gespoeten, het stinkende in die van de Baar- moeder. De anderen zyn geschikt, om de Darmen van het geen ze bevatten te ontla- sten, wanneer het ingeeven van buikzuive- rende middelen in andere gedaanten, of niet gevoeglyk, of niet veilig is. De Klisfeeren zyn van sommigen aangemerkt geweest als enkel plaatselyke toepassingen, welker wer- king bepaald was tot de Darmen, in wel- ken zy ontvangen werden. Maar de ervaa- renheid heeft getoond, dat ze zich vry ver- der uittrekken: dus bevordert het Terpen- tyn Klisfeer, hier boven beschreeven, de ontlasting door de Nieren, en deelt aan de pis eenen Violet reuk mede; en het pyn- stillende Klisfeer is verdoovende, even als of men eene maatige gifte Opium doorge- slikt hadt: ja 'er zyn Menschen geweest, die door geestagtige Klisfeeren dronken ge- worden zyn; en sommigen verzeekeren, dat het leven eenige dagen lang onderhouden geweest is door zulken, die van eene voe- dende soorte zyn.

INJECTIO BALSAMICA.

Balsemagtig Inwerpsel.

Neem

Neem van

Balfem Copaiva, een half once;
Kalkwater, zes oncen;
Honich van Roozen, twee oncen.

Laat de Balfem ter dege geklopt worden met den dooijer van een Ey; en doet 'er dan het Kalkwater en den Honich langzaamerhand by.

INJECTIO MERCURIALIS:

Inworpfel van Kwikzilver.

(e) Urethra.

Neem van

Kwikzilver,
Balfem Copaiva, van elks een half once;
Roozewater, een half pint.

Vryf het Kwikzilver met den Balfem, tot dat zy volkomen vereenigd zyn; meng dan een door van een Ey daar mede, en doet 'er naderhand het Roozewater by.

Dit en de voorgaande bereiding zyn geschikt om in den pisweg (e) gespuut te worden, in venynige Zaaddruipingen, om de deelen te zuiveren en af te vagen.

Nann 3

X. HOOFD.